

Lehdistötiedote 23.9.2005

Ammatillinen järjestäytyminen vähentynyt

Ammatillinen järjestäytyminen saavutti Suomessa lakipisteensä vuonna 1993. Sen jälkeen ammattiliittoihin kuuluvien osuus kaikista palkansaajista on alentunut yli kymmenen prosenttiyksikköä vuoteen 2002 mennessä. Tärkein selitys järjestäytymisasteen alentumiselle on ollut ansiosidonnaisen työttömyysturvan edut ilman ammattiliiton jäsenyyttä tarjoavan Yleisen työttömyyskassan, ns. Loimaan kassan, synty vuonna 1992. Työvoiman koostumuksessa tapahtuneilla muutoksilla voidaan sen sijaan selittää tapahtuneesta muutoksesta ainoastaan neljännes.

Lisätietoja

Vanhempi tutkija Petri Böckerman, puh. (09) 2535 7360, e-mail: Petri.Bockerman@labour.fi

Tutkimuskoordinaattori Roope Uusitalo, puh. (09) 2535 7335, e-mail: Roope.Uusitalo@labour.fi

Tiedottaja Heikki Taimio, puh. (09) 2535 7349, e-mail: Heikki.Taimio@labour.fi

Palkansaajien tutkimuslaitoksen tutkija Petri Böckerman ja tutkimuskoordinaattori Roope Uusitalo ovat eritelleet ammatillisen järjestäytymisen kehitystä Suomessa. Tutkimus perustuu Tilastokeskuksen tulonjakotilaston aineistoon, jossa ammattiliittojen jäsenyyttä on kysytty vuodesta 1991 lähtien. Aineistossa on vuodesta 1992 alkaen tieto myös kuulumisesta pelkkään työttömyyskassaan. Useimmiten tämä vastaa kuulumista ns. Loimaan kassana tunnettuun Yleiseen työttömyyskassaan. Haastattelutietoihin perustuvan tulonjakotilaston antama kuva ammatillisen järjestäytymisen muutoksista on hyvin samanlainen kuin Työministeriön työolobarometriin tai Tilastokeskuksen työvoimatutkimukseen perustuva kuva.

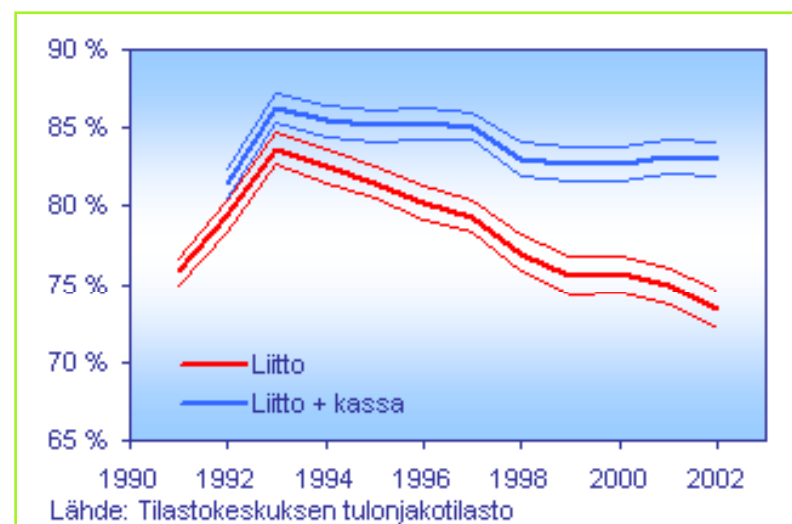
Ammatillisen järjestäytymisen pitkään jatkuneen nousun lakipiste saavutettiin vuonna 1993. Tuolloin lähes 85 prosenttia kaikista palkansaajista kuului ammattiyhdistysliikkeeseen. Laman päättymisen jälkeen järjestäytymisaste on alentunut yli kymmenellä prosenttiyksiköllä. Tulonjakotilaston mukaan järjestäytymisaste oli vuonna 2002 73 prosenttia.

Böckermanin ja Uusitalon tutkimuksen mukaan tärkein selitys järjestäytymisasteen alentumiselle on ansiosidonnaisen työttömyysturvan edut ilman ammattiliiton jäsenyyttä tarjoavan Loimaan kassan synty vuonna 1992. Loimaan kassaan kuului vuo-

den 2004 lopussa 240000 jäsentä, ja se on nykyään suurin yksittäinen työttömyyskassa. Kasvava ero työttömyyskassojen ja ammattiliittojen jäsenmäärän välillä, jota on havainnollistettu oheisessa kuviossa, selittyy käytännössä melkein kokonaan Loimaan kassan jäsenmäärän nopealla kasvulla.

Järjestäytymisasteen alenemista on selitetty mm. työvoiman ja työpaikkojen rakenteessa tapahtuneilla muutoksilla. Böckermanin ja Uusitalon tulosten mukaan työ-

Kuvio. Palkansaajien kuuluminen ammattiliittoihin ja pelkkään työttömyyskassaan (Piste-estimaattien ympärille on piirretty 95 prosentin luottamusvälit)

voiman koostumuksen muutokset selittävät yhdessä ainoastaan noin neljänneksen järjestäytymisasteen laskusta. Monet rakennetekijöistä ovat lisäksi muuttuneet tavalla, jonka tulisi johtaa järjestäytymisasteen kasvuun. Esimerkiksi suomalaisten keskimääräisen koulutustason rivakan paranemisen pitäisi nostaa järjestäytymisastetta, koska korkeammin koulutetut kuuluvat Suomessa – useimmista muista maista poiketen – todennäköisemmin liittoihin.

Näyttää myös siltä, että 1960-luvun alun jälkeen syntyneet ikäluokat ovat aiempia ikäpolvia useammin jättäneet liittymättä ammattiliittoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että heidän järjestäytymisasteensa ei tule olemaan myöskään heidän ikääntyessään yhtä korkealla tasolla kuin aiempien sukupolvien järjestäytymisaste. Tästä voi päätellä, ettei ammatillisen järjestäytymisen aallonpohjaa ole mitä ilmeisimmin vielä saavutettu. ■

*Palkansaajajärjestöjen SAK, STTK ja AKAVA tiedote tutkimuksesta:
http://www.sak.fi/ajankohtaista_tiedotteet.shtml?21241*

Julkaisut

Petri Böckerman ja Roope Uusitalo:

Union Membership and the Erosion of the Ghent System: Lessons from Finland

Palkansaajien tutkimuslaitos, Työpapereita 213, Helsinki 2005.

ISBN 952-209-015-8

ISSN 1795-1801

Petri Böckerman ja Roope Uusitalo:

Mistä johtuu ammatillisen järjestäytymisen lasku?, Talous & Yhteiskunta, 3/2005.